СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXII. Ч. 249. Джерзи Сити, Н. Дж., пятниця, 24. жовтня, 1924. VOL. XXXII. No. 249. Jersey City, N. J., Friday, October 24, 1924. THREE CENTS

Політична боротьба за прогибіцію.

ВАШИНГТОН, 23. жовтня. — За послідних кілька днів на перше місце політичної боротьби, яка природно розгорілася через сьогорічні президіяльні вибори, почала обертатися довкола виконування прогибіційного закона.

Пані Мейбел Вокер Вилебрендт, заступниця федерального прокуратора, оголосила листа, в якому складає вину за невідповідне виконуванне сього закона на федеральний уряд, який держить на становищах прокураторів людий, які не хочуть виконувати прогибіційного закона.

Зараз потім нюйорський адвокат Самуель Антермаер, один з визначних демократів, виступив з публичним закидом проти Кулиджа, що се він через своє недбальство в іменованню відповідних людий до прогибіційного уряду відвічає за невдачу прогибіційного закона.

У звязку з тим підносять ухвалу зїзду методиської церкви яка виступила проти Ла Фолета не за його політичні погляди, але головно за те, що він не зовсім переконаний про потребу прогибіції.

АГІТАЦІЯ ЗА ГОЛОСОВАННЄМ.

ШИКАГО, Илинойс, 21. жовтня. — Бувший суддя Лендис, що тепер став „диктатором" гри в „бейзбол", виступив з проектом закона, щоби всіх горожан, які не голосують, карати вязницею.

Проти сього виступив зараз Чарлз Меріем, професор політичних наук на Шикаґовським університеті, котрий вказує, що урядові документи з голосовання в 1923 році показують, що й самий суддя Лендис не голосував.

Меріем радить місто карати тюрмою поширити серед горожан агітацію за голосованнем.

ДЕЙВИС ВИБИРАЄТЬСЯ НА ДОБУТТЄ НЮ ЙОРКУ.

ЛУИСВИЛ, Кентакі, 21. жовтня. — Демократичний кандидат Дейвис вибирається завтра на семи-дневу агітацію в Ню Йорку й околиці, щоби добути їх для демократичної партії.

ЗА ЗІЛЛЯТТЄМ ОБОХ СТАРИХ ПАРТІЙ.

АТЛЕНТИК СИТІ, Ню Джерзі, 21. жовтня. — Богато бесідників, промовляючих на конвенції товариства торговців деревом, заявилося за зіллятттєм републиканської й демократичної партії в одну партію, щоби станути злученим фронтом проти поступової партії.

ЛА ФОЛЕТ ПРОСИТЬ РОБІТНИКІВ О ГОЛОСИ.

РОК АЙЛЕНД, Илинойс, 21. жовтня. — Поступовий кандидат Ла Фолет виголосив тут промову, в котрій просив о голоси лишень канцелярійних, фабричних робітників та фармерів. Він говорив, що всі вони мають спільні інтереси.

УРЯД ДІСТАВ ЗВІТ ПРО СТАН АЛЮМІНЮВОГО ПРОМИСЛУ.

ВАШИНГТОН, 21. жовтня. — Департамент судівництва вже дістав повний звіт федеральної торговельної комісії про стан алюмінового промислу.

Департамент судівництва мавби внести позов проти американської Алюмінієвої Ко., якби він найшов докази на те, що ся спілка має монополь у сьому промислі. Міністер судівництва Стовн заявляє, що перестудіованне рапорту забере йому певно кілька місяців.

ПАСТОР ПРОТИ „СИНЬОЇ НЕДІЛІ".

АТЛЕНТИК, СИТІ, Ню Джерзі, 21. жовтня. — На Національним Конгресі Розривки, що відбувається сими днями в сьому місті, виступив нині Р. Крайтлер, проповідник зі Скрентону, в Пенсилвенії, з острою заявою проти руху за „синіми неділями". Проповідник говорив, що ніяка здорово думаюча людина не може мати нічого проти забав в неділю, якщо сі забави не шкодять здоровлю.

ПОЛІЦІЯ КИДАЄ БОМБУ ДЛЯ РОЗІГНАННЯ ТОВПИ.

ДІТРОЙТ, 21. жовтня. — Дітройська поліція вживала нині бомб, які викликають сльози, щоби розігнати товпу з яких 5,000 прихильників Ку-Клакс-Клена, що зібралися були перед салею в Арена Ґарденс з наміром не допустити до промови Джека Волтена, бувшого губернатора стейту Оклагоми, відомого противника Клена.

АМЕРИКА БУДЕ БРАТИ ЗНОВА УЧАСТЬ В МЕЖИНАРОДНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ.

ВАШИНГТОН, 22 жовтня. — Американський уряд згодився брати участь у межинароднім конґресі для боротьби з уживанням страшного наркотика опіюма.

Конгрес скликує Ліга Народів до Женеви на день 17. падолиста сього року.

ЛІКАРСТВО ДЛЯ ДОБУТТЯ ПРАВДИ УСПІШНЕ?

НЮ ЙОРК, 21. жовтня. — Товариство фабрикантів, що виробляють средства для знечулювання, яке тепер відбуває свою конвенцію в сьому місті, мало нагоду чути звіти з досвідів, роблених зі серумом (сукровицею), яка має примушувати людий говорити правду. Люди, які бачили сі досвіди, кажуть, що навіть налогові брехуни не могли опертися сьому лікови.

Винаходчик каже, що се средство малоби велике значінє для поборювання злочинців.

ЗАСУД АПТИКАРЯ ЗА ПРОДАЖ ОТРУЙНОЇ ГОРІВКИ.

ТОЛІДО, Огайо, 21. жовтня. — Федеральний суд засудив на чотири роки вязниці Мейера Бельцмана, місцевого аптикаря, котрий продавав затрóвну горівку, від якої померло 19 осіб.

ЧИСЛО ЖЕРТВ ВИБУХУ НА ВОЄННІМ КОРАБЛИ РОСТЕ.

Норфовк, Верджінія, 22. жовтня. — Число жертв вибуху ґармати на воєннім пластовім кружляку „Трентоні" зростає. Від часу вибуху померло 14 моряків, з того нині померло 6.

З усіх жовнірів, що в час вибуху були в вежі ґармати, лишається при життю всего 6 душ, і зних один відай помре, а другі вийдуть.

Слідство розведене департаемнтом фльоти, ще не виказало з повною певністю причин вибуху. Догадуються, що причиною був кепський перележаний порох у набою.

ЗНОВА НАПАДАЮТЬ НА ЛА ФОЛЕТА ЗА ЗНОСИНИ З БОЛЬШЕВИКАМИ.

Ню Йорк, 22. жовтня. — Нюйорський адвокат Лителтон виступив тут на однім банкеті зі закидом, що сенатор Ла Фолет, кандидат поступової партії на уряд президента Злучених Держав, має зносини з большевиками. Свій закид Лителтон пробував доказати в той спосіб, що показував, що один з прихильників Ла Фолета був колись помічником Мартенса, американського амбасадора московських большевиків.

ВЕСІЛЬНІ ЗВИЧАЇ В КОРИСТЬ ЖІНОК.

В Англії стараються змінити дещо шлюбну присягу жінки. В Оксфорді відбулася ціла кампанія над цим а на конґресі з кінцем вересня радили над цим важним питанням. Зміни мають бути у користь жінки м. и. жінка не потребувати ме обіцювати послух а так само зміниться молитву при кінці благословення, „що жінка буде любити і буде слухняина і вірна свому чоловікови". Понехається обмін перстенями, відтепер лише чоловік мусітиме дати жінці обручку.

СВЯТА В СОВІТСЬКІЙ ФЕДЕРАЦІЇ.

Рада народніх комісарів затвердила слідуючі урядові свята в Совітськім Союзі, в часі яких мають бути зачинені всі уряди, бюра і склепи: 1. січень — Новий Рік. 21. січень — день жалоби по Леніні; 22; січень — річниця революції в р. 1905.; 12 березня — париська комуна; 1. травня — міжнародне свято соціялістів; 6. липня — ухвалення совітської конституції; 7 листопад комуністична революція в Росії. Крім тих урядових свят можна не працювати в часі двох днів Різдва, Великодня і через один день зелених свят.

БУДЕ НОВИЙ ПОТОП СВІТА.

Так доказує світови бельгійський учений Белльо, що займається досьдами над землею. На його думку земля переходила вже 32 рази катастрофу потопу, а ділялося це завсігди тоді, коли земля знайшлася в области т. св. космічних мрак. Тоді то океони виступали з берегів і затоплювали землю. Цей учений не виключає нового потопу при чому зазначує, що Европа з огляду на своє географічне положення є найбільше наражена на затоплення водою.

БУДЕННИЙ РАНЕНИЙ

Турецька преса подає вістку, що якийсь грузинський селянин зранив тяжко Буденного з револьвера.

УКРАЇНЦІ В ВИСШИХ ШКОЛАХ.

Межи учениками „Шикаго Герисон Гайскул" та „Мюзик Колидж" є імя Українця Івана Барабаша.

Він родився тому 29 літ, в с. Зарудю, повіт Тернопіль, Галичина. До Америки приїхав у 17. році життя. Маючи охоту і талант до науки музики, віддався її з цілою енергією. Днями працював на удержаннє себе самого, а вечерами посвячувався музиці. Спершу 1914—16 року грав в українською Бандою під проводом М. Едельмана і з иншими американськими оркестрами. Коли Америка вступила до світової війни — вступив до військової музики і виїхав з Шикаґо до західно-полудневих стейтів. Там по короткім часі показав таку здібність, що віддано йому провід над військовою бандою. Як дірігент виступав з сею військовою бандою по концертах і виробив собі опінію доброго дірігента.

По укінченню стітової війни вернув до Шикаґа, де обняв дірігентуу Української Банди, Січової Капелі Про виступи Барабаша з сею бандою знає широкий загал, не лишень в Шикаґо але по цілих Злучених Державах ба навтіь і в Европі, бо бо дописі концертів сеї банди були поміщувані так в українській, як і американській пресі. Від року 1919 аж до 1924 учащав Барабаш до високої школи „Ґерисон" в Шикаго і до школи музики. Учився грання на всіх інструментах, гармонії композиції, теорії музики й інструментації. Труд його увінчався успіхом; укінчивши школи, дістав сталу посаду, як дірігент і учитель оркестри висшої школи Герисон в Шикаґо. Заміряє дальше занятися студіями музики. Українці горді, що мають такого чоловіка. Він ширить українську музику між чужинцями і всюда говорить, що він Українець.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ЩЕ ПРО ПЕТРОГРАДСЬКУ ПОВІНЬ.

Після звідомлень з Петрограду сьогорічна повінь полишила по собі давно незапамятну руїну. Шкоди державного промислу обчислюють на 11 міліонів золотих рублів: державна торговля втратила 5 міліонів; а шкід, які потерпіло довколичне населеннє, ще не обчислено. В Кронштаті затонув ратунковий корабель „Ельбі". Залізничий шлях під Петроградом знищений на просторі 10 км.

САЛЬОНКА КАМІЛЯ КАСТІЛІОНІ.

В угорській фабриці ваґонів Астра в Араді, укінчено недавно спеціяльний сальоновий віз для президента фабрики скрахованого недавно віденського фінансіста Кастіліоні. Ваґон на вісьми осях, довгий на двайцять вісім метрів, обіймає три відділи, прийомий сальон, кабінет і купальню. Обстановка ваґону уся з кедрового дерева; купальня вся з мармору, причому ванна виконана з одноцільного мраморного бльоку. Кошти продукції цього воза досягли 25 міліонів леїв. Сальонка, яка на днях приїхала до Будапешту, буде перевезена до відня, Саме мито за неї винесе 40 міліонів угорських корон.

ПОЛЬСЬКИЙ СОЙМ.

Програма осінної сесії польського сойму обіймає такі справи: буджетовий прелімінар, справу земельної реформи, військові закони, закони про самоврядуванє.

НАПАД ПІД ПОМОРЯНАМИ.

Між Дунаєвом і Поморянами напало на почтовий віз 9 зоружених в револьвери мущин. Вивязалась стрілянина між конвоєрами і нападаючими. Нападаючі втікли в напрямі Львова.

7. МІЛІОНІВ НІМЕЦЬКИХ ЗОЛОТИХ МАРОК ЗА МУЖА.

Стільки зажадала, як відшкодовання вдова по Ґельферіху; котрий згинув в часі залізничої катастрофи в Цвайцарії.

Будують жидівську державу на Україні.

ХАРКІВ, Україна, 22. жовтня. — Тутешне українське (московське) правительство віддало 8 МІЛІОНІВ АКРІВ ЗЕМЛІ в Катеринославщині на жидівські оселі.

ФРАНЦІЯ ЩЕ НЕ ПРИЗНАЛА СССР.

ПАРИЖ, 22. жовтня. — Франція ще не признала російського большевицького уряду.

Причиною проволоки є се, що большевоки отягаються з признанням французьких міліярдових довгів, боячися спротиву серед робітництва в Росії.

БІЙКИ НА ВИБОРЧИХ ЗБОРАХ.

ЛОНДОН, 22. жовтня. — На виборчих зборах в Англії приходить до бійок.

Робітники розбивають віча консерватистів і лібералів. Сьогодня не давали говорити Есквитови і розбили віче консерватистки пані Естор.

Були випадки, що й камінием кидано до промовців.

Партія Праці заявила, що сі бучі не виходять з її організацій.

БОРОТЬБА ЗА РЕПУБЛИКУ, НЕ ЗА ПЛЯН ДОСА.

БЕРЛІН, 21. жовтня. — Спершу здавалось, що виборча боротьба в Німеччині буде за плян Доса, який підпирають приклонники Маркса, а який поборюють націоналісти. Одначе боротьба переростає се питанне і переходить в боротьбу за републику, за якою обстоюють центровці (католики), демократи і соціялісти, а проти якої виступають націоналісти. Сі останні щднаються з крайними монархістами і заповідають явно, що будуть стреміти до поваления републики, а привернення монархії в Німеччині, якщо осягнуть побіду. Вони теж і сподіваються осягнути більшість, адначе републиканці побідять, коли дійдуть до обєднання і порозуміння у виборчій кампанії.

ПРОСИТЬ ЛІҐУ О ПОМІЧ.

АТЕНИ, столиця Греції, 22. жовтня. — Грецьке правительство звернулось до Ліґи Народів з апелем, щоби вплинула на Туреччину, аби не викидала насилу Греків з Царгороду.

ДІЛЯТЬСЯ НІМЕЦЬКІ НАЦІОНАЛЬНІ ПАРТІЇ.

БЕРЛІН, 22. жовтня. — Німецькі націоналісти, які групуються в партії національній і партії свободи, розєднались та імовірно обі поділяться ще вчасі сих виборів, так що з них повстане 4 партія. Спір повстав ізза незгоди між лідерами.

КОМУНІСТИ ВТІКАЮТЬ.

БЕРЛІН, 21. жовтня. — По розпущенню німецького парляменту посли стратили право незайманости. Се перелякало до нестями бувших комуністичних послів, котрі остають під обжалуванием за державну зраду. Тому вони стали втікати заграницю.

Поліція старається їх половити.

При сих виборах комуністи в Німеччині стратять в користь соціялдемократів.

БУДУЧНІСТЬ ПОЛЬЩІ ПІД ВОДОЮ.

ПАРИЖ, 21. жовтня. — Польща має мати власну военну фльоту, дарма, що її морський беріг не більший від морського берега американського купелевого місточка Пам Біч у Флориді.

З уваги, що пристаневе вільне місто Данціґ чисто німецьке, Польща не вірить, що у випадку війни могла би удержати морські зносини рікою Вислою через сей коридор, що їй признано версайським „мировим" договором. а яким відтято німецьку Східну Прусію від Німеччини.

З уваги на те, польський міністер війни ґенерал Сікорський приїхав до Парижа на переговори з французьким правительством, щоби знову позичило Польщі гроший, сим разом на будову польської военної фльоти. ПОЛЯКИ ВІРЯТЬ, ЩО ЇХ БУДУЧНІСТЬ ЛЕЖИТЬ ПІД ВОДОЮ і тому хотять будувати лише підводну фльоту і на неї просять гроший.

Ґенераль Сікорський був сьогодня в Тербурґу, де оглядав арсенал французьких підводних лодок та обговорював питанне про будову субмарин для Польщі.

Кромі того Сікорський підписав теж умову з французькими будівниками про вибудуванне морської пристані для польської военної фльоти в Пуцку, се є при сьому куснику пісковатого берега біля Данціґа, який Польщі признано версайським договором.

ОПОЗОЦІЯ В ІТАЛІЙСЬКОМУ ПАРЛЯМЕНТІ ХОЧЕ СВОРИТИ ДРУГИЙ ПАРЛЯМЕНТ.

РИМ, 22. жовтня. — Італійські комуністи хотять покинути парлямент і створити другий парлямент. Вони запрошують туди усіх послів з не-французьких груп в італійському парляменті.

Причиною того виступу є се, що фашісти домінують в парляменті і другі групи не мають голосу.

З НЕДОБОРУ В НЕДОБІР.

ВІДЕНЬ, 22. жовтня. — Австрійський міністер скарбу Кінбок предложив парляментови буджет републики на 1925 рік, який виказує $8,360,000 недобору.

Сьогорічний недобір виносив о два міліони долярів меньше.

ВИБОРИ ДО НІМЕЦЬКИХ СТЕЙТОВИХ СОЙМІВ.

БЕРЛІН, 21. жовтня. — Одночасно з виборами до федерального парламенту (райхстаґу) в Німеччині відбудуться дня 7-ого падолиста с. р. також вибори до стейтових соймів Німеччини, які теж розпускають й оголошують вибори на тойсамий день.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодинокє число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ .75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
В Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. адм. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ЗАПАЛ ДО ПРАЦІ.

Пишуть до головної канцелярії Українського Народного Союза з Трентону, в стейті Ню Джерзі:

„Українці нашого міста приняли з великим одушевленнем вістку, що наша організація Український Народний Союз буде святкувати врочисто 30-літний ювилей свого існовання.

Їх тішить, що Український Народний Союз, який за 30 літ своеї діяльности зеднав під свій прапор 25,000 членів та зібрав маеток на один і одна трета часть міліона долярів, збираеться святкувати свое свято не парадами, не промовами, а працею, тою працею, яка її дала десятки тисяч членів та міліони долярів майна.

„Члени признають Нашій Організації муравлину працю на поли організації і вони крикнуть з приводу його ювилею: „Слава чесним робітникам! Най живе Український Народний Союз! Най росте його робота!"

„Сей голос почують певно по широких степах Америки, у підземних майнах, серед стукоту фабричних коліс, в шапах і варстатах ремісницьких. Заклик до праці загріе їх новим огнем і запалить до нових заходів для забезпечення українських вдів і сиріт.

„У нашому місті, приміром, вістка про ювилей викликала серед членів небувалий рух. Січ Богдана Хмельницького, відділ Українського Народного Союза ч. 245., уже обіцяла, що вона певно зорганізує нових десять членів. Товариство „Вільні Козаки", відділ країнського Народного Союза ч. 116., собі заручаеться козацьким словом, що воно певно приведе до свого козацького коша що найменче 12 нових ювилейних членів.

„Чи можна сумніватися, що вони не виконають свого слова? Не козаки вониб були, якби касували свое козацьке слово. Вони певно зорганізують не лишень тілько, кілько вони собі пообіцяли, але ще більше. Вони наберуть смаку в приеднуванню членів та приведуть їх у двое більше, як обіцяли.

„За їх приміром підуть певно члени по других місцевостях. В той спосіб працею покажемо, як ми шануемо діяльність Нашої Дорогої Організації.

„До праці! Лишень праця одна рахуеться в нинішному світі!"

Важне рішеннє найвисшого суду.

Найвисший Суд Злучених Держав видав знова важне рішенне в справі прав робітників.

Ходить сим разом о постанови так званого закона Клейтона про судженне непослушеньств судови на случай страйку. Основою позву були події зі страйку робітників проти одної зелізниці в Шикаго та проти одної зелізниці в Кентакі. В обох случаях зелізниці зарядили обжалували страйкових провідників та страйкові пикети за кримінальний заговір, а суд на домаганне підприемств видав проти страйкарів заборону пикетовання. Коли страйкарі сього приказу не послухали, суд сейчас потягнув кількох робітників до судової відвічальности за злочин так званої погорди для суду.

Після давних правних постанов в подібних случаях, коли підсудимий не слухае приказу суду, суддя мае право судити й карати його після своеї волі; І питанн, чи підсудимий винуватий, і питання, яку кару наложити винуватому, залежало зовсім від судді. Однак, в жовтни 1914 року американський конгрес на домаганне робітничих юній ухвалив був проти старого права новий закон, яким приказав суддям за кождим разом коли ходить о непослух судовому приказови, виданому з приводу якогось непорозуміння, покликати лаву присяжних суддів для оречення щодо факту, чи робітники справді були непослушні.

На сей власне закон і покликалися робітники, обжаловані за непослух у зелізничім страйку. На основі закона Клейтона домагалися вони, щоби їх судили присяжні судді. Суд першої інстанції, однак, відмовив їх домаганню, признавши закон Клейтона неконституційним на тій основі, що конгрес не мае права обмежати судейської влади подібними приписами. Висший суд, до котрого відкликалися обжаловані, відкинув їх спротив і станув за низчим судом.

Робітники подали справу до Найвисшого Суду, і ось сими днями Найвисший Суд і видав оречення, яким признаеться закон Клейтона згідним з американською конституціею. Значить, на будуче кождий страйкар, обжалований судом за нарушенне судового приказу, виданого підчас страйку, буде мати право домагатися, щоби його судили присяжні судді; себто, щоби питання, чи він був судови непослушний, не рішали самі фахові судді, які ті прикази видавали, але судді, покликані з народа.

Зі сих фактів видно виразно, що свободу рухів фахових суддів справді обмежено. Коли взяти під увагу, що за ухваленне сього закона, а відтак за його оборону побивалися зорганізовані в юнії робітники, то не можна й подивуватися тепер, коли робітничі юнії тагорадіють сьому рішенню як побіді зорганізованого робітництва.

ЛИСТ ЗІ ЛЬВОВА.

Осінні несподіванки.

Навіть не треба приглядатися, бо це й так добре видно, як тільки осінь, так і несподіванки всякі. Коли нема „конскрипції", то є „вибори", а як нема ні одного, ні другого, тоді, звичайно, трапляється який будь „атентат", або якась „саботажна справа", що дає нагоду польській поліції показати свій „заводовий сприт", а польським судам виявити своє „знаннє права", і так нагадати про „істнуючий стан річий"....

То вже майже „традицийне", що кожної осени мусять відбутися, — коли не масові арешти, так численні процеси, які хвилюють собою спокій галицького „обивателя": Цеї осени все здавалося супокійним настільки, що й не було навіть найменьших ознак яких-небудь незапокоєнь. Однак, не тільки так здавалося, бо в дійсности все було заздалегідь уже готове, або, як каже Каміль Флямаріон: „Те, що має бути, вже є, як і те, що вже було"....

Почалось воно з приїзду до Львова президента републики —Войцеховського. Як кажуть, то це тихий собі старичок, бо якщо говорить, то за кождим реченнем лагідно похитує головою, але це суто індивідуальна риса... Загальнож справа з його приїздом до Львова була поставлена не гірше, як то ставилися всякі „приїзди" до „окраинныхъ городовъ Россіи" бувшого царя Миколи Другого. Коротко: війско стояло „на ногах", поліція на чатах, шпиги на кождому кроці, і все йшло так, як „по писаному"...

„Як по писаному" було ще заздалегідь відомо, що „президент завитає також і до Юра". Про те, що це не була порожня поголоска, свідчив ще й той факт, що ще за дві доби приїзду до Львова гостя, Святоюрська гора витримала правдиву облогу „паньствової" поліції, про що досить влучно сказало „Діло" короткою фразою: **„Стільки озброєних людий Св. Юр не бачив ще від часу його облоги козаками Хмельницького"...**

Цілком зрозуміло, що при такій обстанові відвідини президентом „руського" митрополитанства відбулися „як найкраще", себто: митрополит посидів трохи на свому місці, не промовивши ані слова, а близко нього посидів трохи і сам президент, і тим скінчилася вся „русіньска" справа, якщо не згадувати „урочистого" вигукування катедрального дяка Криштальського, що голосом вопіючого в пустині лунало в порожній катедрі.....

Далі справа пішла гірше. По дорозі до памятника Міцкевича, де була приготовлена для президента „урочиста" трибуна, якраз в той час, коли президент виїздив автом з улиці Коперника на улицю Легіонів, (Кароля Людвика), хтось такий із юрби „щось таке" кинув на президентське авто і те „щось" упало поза автом під ноги кінної охорони і зразуж стало димити...

Дехто кинувся втікати, дехто став кричати, а ще дехто погасив оте „щось", а тимчасом поліція зловила якогось молодого джентелмена, яко „справця замаху"...

Правда, ніхто з поліції і юрби не міг нічого певного сказати про його злочин, але як на щастя, знайшлася якась балетниця Пастернакова, яка стала добровільно свідчити, запевняючи, що „власними очима" бачила, як цей джентелмен у жовтому плащі підняв руку і кинув, а потім повільно став утікати і втік у близші ворота"... Арештований джентелмен, звався Штайґером, а яко такий, то помандрував до арештів і зразуж опинився перед „доразовим" судом...

Але Штайґер Жид не звичайний собі, а добре освічений із добрими знайомствами. Тому власне боронив його президент адвокатської палати др. Грек і боронив його в той спосіб, що спершу всього зробив Пастернакову гістеричкою яка „сама не знає, що говорить", а самий факт замаху віднїс на рахунок таємничої укр. організації, доказуючи чого то були листи до редакції ґазет. Справа замаху яснійшою не стала, але судді вирішили, передати всю справу звичайному судові. Лихі язики плещуть, що др. Грек дістав за це 10,000 долярів від „кагалу", але відомо також із ґазет, що підчас буряної овації на честь дра Грека, яку створили йому Жиди після так скінченої справи з „доразовим" судом, хтось із „прихильників" витягнув з кишені адвоката весь „штайнґеровський" заробок.

Отже президентського перебування був би неповний, якби не згадати ще такого дивного" випадку, як завалення у землю „урочистої" трибуни, на якій сидів президент. Сталося це рівно через дві години після того, як скінчились головні церемонії і президент відїхав на обід. „Урочиста" трибуна сховалася в глибокій, три-метровій ямі на очах могучного Міцкевича, ніби соромлячись за свій мальовничий вигляд, а львівські „обивателі" заговорили між собою про якийсь „загадковий підкоп". Але інжинїри, пояснюють, що нічого особливого в тім не було, бо якраз під тим місцем переходить замурована Полтва, яка змінила трохи свій напрям і підмила землю, тільки спізнилась в дві години.

Балачки про „атентат" і „трибуну" змінилися балачками про процес дра Селезінки, якого судили, яко „зрадника" за участь в уряді З. У. Н. Р. Судили три дні, намагаючись доказати самозванство „Галицького Уряду". Засудили на два роки вязниці, з ріжними вязничними загостреннями. Однак, як видно, справа ходила не о Селезінку, як особу, а о саму „ситуацію". Інакше мовити, хотілося судити члена уряду Диктатора Петрушевича для того, щоб „доказати безпідставність його домагань".

Значно цікавійший т. зв. „діточий процес", в якому на лаві підсудних опинився десяток жидівських юнаків від 16-ти до 20-ти літ, обвинуваченних у приналежности до таємної комуністичної організації. На суді розгортається широка картина поліційних знущань над арештованими, що змусило суддів припинити на день розправу й викликати поліційного комісаря Лабяка, який власне провадив „дохоження" арештованих і який тепер кудись „запропастився". Всі підсудні були арештовані в памятні дні замордовання Ольги Бесарабової і цей процес являеться безпосереднім відгуком тодішного терору...

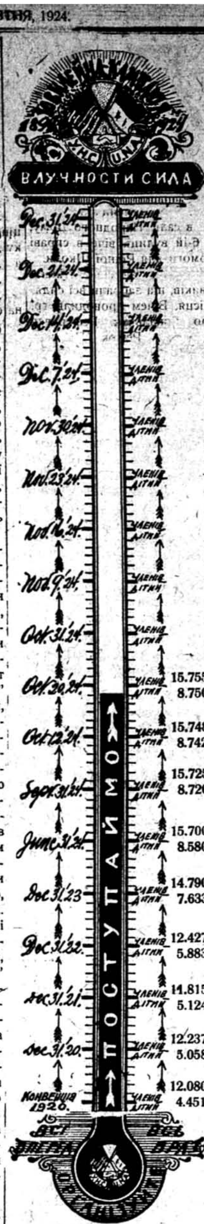
Наразі цей процес ще тягнеться, як зачнеться й само осінь, а осінь у нас, як відомо, все має свої „несподіванки"....

К. Л-вич.

1924 р. 29. вересня.

РЕВІЗІЇ ТА АРЕШТИ НА ХОЛМЩИНІ.

Дня 26. вересня с. р. опівночі перевели польські поліцаї ревізію в холмській „Рідній Хаті" Причиною ревізії був донос, що в „Рідній Хаті" ночують „нелегально" люди. За комуністичною літературою і зброєю шукали польські поліцаї і в свинській філії „Рідної Хати". Трус тревав три години без успіху. У Вербиці, холмського повіту арештовано війта Марка. В Селяві арештовано селянина Остапа Волощука у слідстві, що він Українець польський поліцай сказав: „Пан такі Українец, як я Жид".

ВИКАЗ ЧЛЕНІВ У. Н. СОЮЗА, КОТРІ ПІДНЯЛИСЯ ОРГАНІЗІВАТИ НОВИХ ЧЛЕНІВ І АДРЕСИ СВОЇХ КАНДИДАТІВ НАДІСЛАЛИ ДО ГОЛОВНОЇ КАНЦЕЛЯРІЇ:

Акрон, Огайо, Алексій Цепко,
Асторія, Н. Й. Антін Климишин.
Балтімор, Мд. Іван Стодольний.
Буфало, Н. Й. Іван Сидорович.
Клівленд, О. Йосифина Сподар.
Чікаго, Ілл. Іван Чорний.
Когус, Н. Й. О. Лесняк.
Денбури, Конн. Стефан Резник.
Дерби, Конн. Іван Біньковський.
Донора, Па. Іван Пандяк.
Елмайра, Н. Й. Григорій Левуш.
Гамтрамк, Міч. Лев Білик.
Джерзи Сіти, Н. Дж. Ст. Шимон і Антін Онисик.
Ленкастер, Н. Й. Василь Максимик.
Лінден, Н. Дж. Анна Мосора і Марія Федуняк.
Калумет Сіти, Ілл. Теодор Грицак.
Монесен, Па. Михайло Саляк.
Нюарк, Н. Дж. Алекса Лисак.
Олеан, Н. Й. Іван Скробач.
Ормрод, Па. Дмитро Бала.
Пенн Ален, Па. Т. Гурин.
Порт Джервіс, Н. Й. Григорій Лисяк.
Філядельфія, Па. Іван Слободзян, Стефан Гніздь, Стефан Слободян, Роман Карбівник, Теодор Малик.
Провіденс, Р. Ай. Никола Костів.
Рачестер, Н. Й. Михайло Антонів.
Сагінав, Міч. Олександер Варян.
Сундерленд, Масс. Теодор Тимкович.
Саутпорт, Конн. Микола Гайда.
Сиракюз, Н. Й. Михайло Клюсик.
Скрентон, Па. Іван Тарас.
Шенандоаг, Па. Іван Чорний.
Сейнт Клер, Па. К. Феценко.
Толідо, О. Й. Рощіпка.
Торонто, Канада. Микола Юречків.
Вунсакет, Р. Ай. Микола Лотоцький.
Вандригріфт, Па. Лев Білик.
Юнгставн, Огайо. Іван Кравець.

УВАГА:

До всіх висше вимінених Членів У. Н. Союза.

Вп. Члени і Членкині:

На надіслані Вами адреси нових кандидатів, котрих Ви обіцяетеся приеднати до організації в теперішню ювилейну кампанію, вислано з гол. канцелярії білети безплатного вступу і всі інформації.

Ви вже зробили велику прислугу, але вона увінчаеться пожаданим успіхом аж тоді коли Ви ще й допильнуєте, аби намірені Вами кандидати дійсно скористали з нагоди безплатного тепер приступу до У. Н. Союза.

Ваша заслуга буде ще більша, коли Ви вкажете Вашим співтоваришам членам, як нових членів організувати і тим самим як в тій ювилейній кампанії для організації прислужитись може на рівні з Вами кождий член і членкиня У. Н. Союза.

ПЕРЕПИСКА ЮВИЛЕЙНОЇ КАМПАНІЇ:

Олекса Варіян, Сагінав, Міч. В нашій місцевости мало є незорганізованих Галичан, але за то більше є таких, що називають себе Русскими хоч вони є Українцями. Чи можна і таких приеднувати до У. Н. Союза. Єсли можна, то пішліть на їх адреси відповідні інформації і заохоту.

Відповідь: На подані адреси вислано кампанійну посилку друків. У. Н. Союз приймає на обезпечення всіх Славян. Як що проектовані Вами кандидати є дійсно Українцями, то вони, ставши членами нашої організації, скоро освідомляться. Вас просимо допильнувати, щоби їх як найбільше до організації приступило.

Інспектор 6-го Округа: Я неодержав жадних інструкцій в справі ювилейної кампанії, однак з того, що головна канцелярія розіслала до відділів, я дізнався, як кампанію поведеся, прошу мене тільки повідомити чи і дітей приймаеся за вступними тикетами як повнолітних чи без нічого то є без тікетів і без оплати вступної.

Відповідь: Інформації як вести кампанію, отримав кождий член безпосередно з головної канцелярії. Посилка до Вас мабудь ще в дорозі. Осібних інформацій для урядників не висилалось. Вступні тикети є лиш для повнолітних кандидатів, а не для дітий. Дітий своїх, члени записують без тикетів і без вступної оплати. Тільки правосильні члени можуть вписувати дітий і то так своїх власних як і прибраних або пасербів та сиріт відданих собі в правну опіку. Ціль тікетів є така: I. — щоби уникнути принимання непожаданих кандидатів тай без відома членів; 2 — щоби принаглити власників тікетів до скоршого вступлення (дата на тикеті); 3 — щоби кампанія велася рівно протягом цілого часу, а не здержувалася до послідної хвилі (дата на тікеті); 4 — щоби на відворотній стороні тих тикетів залучених до аплікацій подавати назвиска тих членів, котрі аплікантів приеднали і котрим за се належиться признанне. Тоті тикети треба конче так значити і залучати до аплікацій, бо після того будуть роздавані ювилейні нагороди. Ширші пояснення цілої кампанії в обіжнику до відділів.

ДОПИСІ.

БРИДЖПОРТ, КОНН.

Нам треба едности, а не роздору.

Тут жие много наших родин, але що з того, коли замало розуміють як треба жити. Хотять „Народного Дому", хотять школи, але то надармо, бо кождий жто здорово думае то скаже, що де нема згоди там нема поступу і жадна робота не піде вперед. Проте коли хочемо щось доброго зробити, то залишім партії, і зеднаймося як Українці-емігранти, поміж якими нема капіталістів та буржуїв, а є тільки самі такі люди, що живуть із свого власного труду. Чогож нам гризтися між собою?

Не слухайте обманців, які дурять нас всілякими приманами. Вони шукають тільки собі користи, щоб жити легко як агенти наших ворогів. Зорганізуймося насамперед усі при нашим відділі У. Н. Союза. Вас приймемо до себе щиро і дамо вам змогу бути членами нашої найсильнійшої організації, яка лучить усіх Українців без огляду, які чиї політичні або релігійні переконання. За малу оплату дістанете велику підпору вразі каліцтва, нещастя або смерти. У. Н. С. отер слези вже тисячам вдів та сиріт. Ви не знаєте, що вас ще нинька чекає. Маєте гроші, але у слабости всьо може розминутися, а як би померли, що оставите своїм дітям і жені?

Проте прийдіть і запишіться, а певно ніколи не пожалуєте. Мітинґи нашого товариства відбуваються що місяця в церковній гали. Родичі, котрі маєте діти, посилайте їх до школи і вписуйте до молодечого У. Н. Союза. Найся вчуть свого рідного, а не тільки чужого. Ви браття, що блукаєте по чужих „косцьолах", прейдіть до своеї церковці і тримайте стару свою установу. Всяку кирпню і роздір відкиньмо, а тоді робота народна піде як слід. Того кирпнника, що написав брехню на нашу школу в Бриджпорт, не слухайте. Ми школу мали і маємо, а той нещасний писака і досі не знає, де приміститися. Він був і большевиком і радикалом, і соціялістом, але поправді казати, то він нічого не є, а тільки, як то кажуть, ні пес з нього, ні баран. Такого „добутку" ми не бажаемо мати поміж собою.

Член від. 59.

НОВИЙ ВОЕВОДА НА ПОЛІСЮ.

На місце Довнаровича іменувала польська влада поліським воеводою полковника Млодзяновського.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

Елизабет, Н. Дж. В неділю, 19. с. м. відіграло тут аматорське представленне „Американський шляхтич". Штуку відіграно досить добре, а грали майже самі тут роджені хлопці і дівчата під проводом свого режісера Стефана Грабара. Галя шкільна була битком набита і половина гостий була змушена стояти. Помимо горячки і тісноти присутні були вповні вдоволені і насміялися доволі. Навчились, що не треба вірити гарним словам та обіцянкам всяких вітрогонів. Однак не всі навчились, бо много наших жалує пару центів на науку, а не жалує тяжко запрацьованого гроша, а то й бігає попід хати позичати, як прийде циганка ворожити. Що не вірите? Спитайте наших людей на Рейс ул.

В неділю 26. жовтня, точно о год. 3-ій по полудни відбудуться великі політичні збори на галі шкільній на котрих промовляти будуть майор міста Елизабет, Н. Дж.. Конґресмен і наш приятель О. Брайн з Гудсон Ковнті, як рівнож много других визначних Американців. Обовязком наших людей, прийти, як найчисленнійше, щоби галя була заповнена. Діти повинні полишити дома, бо галя за мала, щоби могла всіх помістити.

Великий виступ всіх народностий приготовляє Ліґа Сусідів на днях 13—16 падолиста с. р., на котрий то виступ запрошено й Українців. Певно, що Українці, як тому два роки, так і тепер виступлять найкрасше і добудуть першу надгороду музикою піснею, і танцями, як передше. Тов. Запорожська Січ, від. 234., ухвалили зі своєї каси суму $15.00 і оподавкували своїх членів. За ними пішли бр. св. Михаїла, від. 142, бр. св. Володимира, від. 65, котре крім датку в сумі $15.00 дає і свою банду до розпорядимости як рівнож і бр. св. Івана Хрестителя, від. У.Р.Союза, дає дарунок і збирає поміж членами добровільні датки. Є надія, що й прочі орґанізації поможуть в тім ділі.

Український Народний Дім ще не закуплено тому, що зайшла перешкода в урядових актах власности реальности, однак краще є троха підождати і бути певним, що все є в належитім порядку, а за той час збирається підписки на бонди.

Кампанія єднання нових членів до Українського Народного Союза, розвивається як найкраще. Михайло Заканич касієр бр. св. Володимира, від 65. минувшої неділі здобув десять нових членів крім дітей. Сестрицтво Любов, від. 37, має девять нових кандидатів. Цікаве, котрий відділ здобуде найбільше членів в Елизабет, Н. Дж.? **С.**

Ню Йорк. — Дня 16. жовтня виставлено в нас в Українськім Народнім Домі при 6-ій ул. українські рухомі образки, зібрані першою- українсько-американською фільмовою спілкою, „Дніпро Филм Корпорейшен".

На виставу зібралося досить місцевої публики. Всі сидячі місця на сали Народного Дому були заняті..

Вистава складалася з трох частий. Наперед були образки з українського життя на американській іміґрації.. Був тут наперед Січовий Зїзд, що відбувся при кінці мая в Филаделфії, Січове свято в Ню Йорку, що відбулося в червни с. р., та шкільний пікнік зі забавами й танцями уряджений нюйорськими товариствами на дохід для нюйорської приватної української школи. Сі образки зняті фотографами підприємства, певно останутъ гарною памяткою не лишень для самих учасників сих свят та фестинів, але історичним документом життя Українців на іміґрації.

В другій частині бачили ми види з України. Перед нашими очима пересунулися види українських гір з Лемківщини й Гуцульщини, сцени українських звичаїв та обичаїв серед Гуцулів; види українських нафтових теренів під Дрогобичем; відтак види українських міст Перемишля, Львова, Луцька й Києва. До них був долучений вид литовської історичної столиці Вільна, яка нагадувала нам, що рабівнича Польща рабувала не лишень землі Українців, але й других своїх сусідів.

Найбільше враження викликали історичні картини з великопамятного 1918 р. Перед очима видців пересувалися сцени з орґанізації перших українських полків, їх вихід на фронт, сцени з німецької окупації України, перші українські демонстрації в столиці України, Києві.

Цілість лишила у публики гарне, сильне й зворушаюче враження..

В неділю, дня 19. жовтня, відбулося тут з рамени Ліґи Горожан в салі Народного Дому, при 6-ій вулиці, віче в справі допомоги для Рідної Школи.

На віче зібралося тільки віччевиків, що забрали всі сидячі місця. Вічем проводили гр. Петро Сокальчук. Реферував гр. Омелян Ревюк. По його промові заряджено збірку, яка принесла коло 65 долярів.

Опісля промовляли гр. Степан Дембіцький та Матлай, на котрого внесенне збори ухвалили завести в Ню Йорку постійне оподаткованe на цілі піддержання Рідної Школи та припоручили Лізі Американських Горожан Українського Роду та занятися орґанізацією сього оподаткования.

Збори відбулися в великім порядку.

Мт. Кармель, Па. В нашому місті стався нещасливий випадок. Дня 19. жовтня вдарив автомобіль Івана Воргача і зломав йому ліву ногу. Покалічений лежить тепер в шпитали в Ашланд, Па. Іван Воргач се наш старий громадянин бизнесмен, добрий союзовець та загально поважаний тут. **Е.**

Ґери, Інд. Оден з наших місцевих Українців бажав поїхати до старого краю, відвідати свою родину а за якийсь час повернути назад до Америки. Не міг однак ніяк виклопотати поворотний паспорт від польського конзуляту. Але знайшовся оден місцевий псевдо патріот, котрий виратував його з прикрої ситуації, каже дай мені сто долярів а я поїду з тобою до конзуля і дістанеш пашпорт. Сей так і зробив поїхали до конзуля дістали пашпорт, і заміняли не тільки народність і релігію але й своє рідне імя із звичайного собі Михайла зробився Пан Ігнаци, ктури поєхал на візите до Польскі, а сей ходить та ще хвалиться, який з него мудрий диплєомат.

О честь, вам, новомодні Єфіялти за зраду діждетесь сухої гиляки. **А.**

Бофало, Н. Й. — Тутешна громада, гуртуючася при церкві св. Николаївській, не зістає зовсім позаду. На збори Ліґи Народів вислала протестаційну телеґраму на руки секретаря Ліґи, досить обємну.

На першого падолиста приготовляємося до святковання роковин першого падолиста (української независимости). Свято переноситься на неділю, 2-го падолиста. Сподіємось, що увесь загал возьме участь у тім так великім для нас святі. Порядок: о 1-тій Служба Божа, проповідь і панахида за поляглих Героїв на поли бою за Батьківщину. Вечером Академія, котру улаштовує місцеве товариство і дохід призначений на Рідну Школу в краю.

Хлопці, малі скавти, мали 19. жовтня, в неділю, прохід 8 миль поза місто з своїм скавтместром. Добре би було, щоб і другі хлопці до них прилучились та не ходили Бог зна де, а родичі не повинні зборонити їм вступати до скавтів, бо там вони [illegible] поправляться.

Наші женщини також не сплять, [illegible] до Базару і так помагають в народнім ділі.

Тут хочу напімнути нашу молодіж, щоб вона більше інтересувалася нашими народними справами, вступаючи в ряди свідомих громадян. — С.

Дітройт, Миш. — Мені попався в руки „Вістник" нашої української громади. Не знаю, чи наш загал знає, що в нас виходить така часопись, а властиво листок, який зачав друкуватися сього року, виходить раз в неділю і подає новости про місцеві справи. В сім листку між иншим, що думаю заінтересує і ширший загал, пишеся таке:

II-ий Базар а I-ий Карнавал на дохід церкви св. Івана Хрестителя в Дітройт, Миш., розпочався в Середу, 15. жовтня і при прекрасній осінній погоді відбуваєсь покищо з гарними успіхами так для учасників як і для церкви. Многі виграли цінні предмети, як годинники, кухонне начиння, шинки, коци, а вже не згадувати про численні кури і качки, котрі днесь смачно приправлені найдуться на столах, а відтак в жолудках многих наших громадян. Для розривки дітий, а не меньше і старших, є Merry go 'round, Ferris Wheel, ляльки і инше. Зі згляду на надсподіваний успіх Базару, він буде продовжений через цілий слідуючий тиждень аж до неділі, 26. жовтня. В пляні управи базару суть на понеділок, 20. жовтня, виступи американських Clowns, на второк Moving Pictures, на середу продукції хору, на четвер Guessing Contest, на пятницю Popularity, на суботу і неділю Beauty Contest, Moving Pictures, Tombola і ще кілька несподіванок.

Концерт „Бояна" на Radio. Як вже було в „Вістнику" оголошено, відбувся в пятницю, 17. жовтня о год. 8.30 вечером на Radio Station W. C. X. Detroit Free Press і нігде правди діти з надсподівано красним успіхом. Вже о годині осьмій всі співаки були зібрані в будинку Free Press і на лици кождого було видко, що здає собі справу з ваги хвилі, яку мали пережити. Розходилось о честь і славу не лиш місцевого „Бояна", але о виборенне від чужинців пошани не лиш для української пісні, але і для нашої Вітчини. Замовкли не лиш баси і тенори, але і звичайно щебетливі сопрани і альти, хиба шепотом і пів-словами перекидувались, додаючи собі взаїмно відваги. Робили враження війска перед битвою. В очах кождого так і малювалось козацьке завзяття „здобути або дома не бути". І здобули не лиш для себе славу, але і для української пісні і для України. Розпочав наступ п. Йосиф Чарновський, президент товариства Ukrainian Young People's Society, глубоко обдуманою а звязло висказаною промовою, в якій представив Американцям Україну і її пісню. Сміло, прецизно і певно слідували одна точка програму за другою, переплітані солістами панею М. Білан і паном М. Федитником. Як жовніри при атаку так наші Бояністи точка за точкою, мінута за мінутою здобували собі і українській пісни славу і честь. Найліпшим доказом хай буде, що якийсь Американець, якого імени не памятаем, з Клівленду, закликав на Long Distance телефоном редакцію Free Press і просив поґратульовати співакам за їх продукцію. Сим концертом спопуляризовалась і українська справа. Не знати, кому належиться найбільша подяка за устроєнне сего концерту; чи трудам п. Чарновського, чи праці диріґента, чи пильности співаків, чи прекрасним голосам солістів.

Стратфорд, Конн. — В нашій місцевости єсть мале число Українців, до 15 фамілий, майже кождий має свої праперти. До того часу ще нема жадного укр. товариства, однак всі (з виняткoм двох) суть членами Укр. Нар. Союза. Як збільшиться число Українців в сій місцевости, то заснується відділ У. Н. Союза. Ся околиця дуже здорова, бо фабрик зовсім нема, кождий Українець дотепер працює. Тому тиждень назад один наш патріот за побитте своєї жени (через мун-шайн) опинився на 30 день в Івановій хаті. — М. Г.

Бриджпорт, Конн. — В нашій місцевости члени Т-ва Укр. Січи зложили на рідний край $6.75 а Товариство жертвувало зі своєї каси $10.00 на Рідну Школу. Гроші вислалося в призначене місце. Дня 18. с. м. відбувся баль згаданого товариства, так що кождий був вдоволений. В нас єсть такі дурисвіти, що пробують заснувати другу укр. школу і тілько для кількоро дітий. Однак до того часу укр. школа провадиться так як було оголошено в часописі „Свободі". Ті самі недовірки пробують загал звести з дороги. Громадо бриджпортська возьми те сміттє з помежи себе вимети, а нехай настане чистота і братерська любов. — М. Г.

Ст. Джозеф, Мо. — У нас помер Іван Сень по тритижневій слабости по тяжкій операції на внутрішний организм. Покійний оставив жену і троє діточок; найменьше при грудях матери. Помер в силі віку, бо всего мав 35 літ. Яке горе перебуває його жена, а найгірше його діти, котрі позістали сиротами, бо немають свого опікуна Українського Народного Сойюза, бо за свого життя недбали, а тепер він придавбися їм, але запізно. Правда, Іван Сень належав до У. Н. Союза еще 1917 року. Але через свою недбалість стратив всі привілеї до нашого товариства Зап. Січи і до У. Н. Союза. Як би був належав до нашого відділу 355 і до У. Н. Союза, то би був дістав від нас свою обслугу як товариші виповняють по своїх відділах, а від У. Н. Союза свою належитість. Тим і вдові віддихнулося-б лекше в її нещастю. Жени повинні подбати самі, щоби їх чоловіки належали до нашого опікуна, У. Н. Союза. — Ю.

КРУЖОК УКР. ПЕДАҐОҐІЧНОГО ТОВАРИСТВА В ЗОЛОЧЕВІ

До Хвального Комітету Помочи „Рідній Школі" Золочівщини, в Ню Йорку.

Високоповажані Земляки!

Пересилаючи в залученні дальші відписи рахунків за шкільний рік 1923/24 (місячні рахункові зіставлення) — ми тим самим хочемо виконати наше зобовязання, дане Вам у попередньому письмі з дня 20. червня, № 96, — що будемо кожнього місяця посилати відписи рахунків і протоколів з наши хзасідань для Вашого відома й орентації, як також для безперервного з Вами контакту... Хай Шановні Земляки в новому краю знають, що роблять їх браття в старому краю і хай письмо стане посередним лучником між нами, обмінює наші думки і підбадьорює нас у спільних змаганнях задля рідного шкільництва.

Питаєте нас Високоповажані Земляки, як проживає й розвивається „Рідна Школа" в Золочівщині?... На це питання дамо відповідь з приводу загальних Зборів У. П. Т. „Рідної Школи", які відбудуться в половині вересня ц. р. Тоді саме вийде з друку цілорічне звідомлення нашого Комітету „Рідної Школи" за шкільний рік 1923/24, з якого дізнаєтеся як стоїть справа з українським приватним шкільництвом Золочівщини; а це письмо хочемо присвятити у цілости відповіди на другий Ваш запит: „Як стоїть справа будови ґімназії?"

Як Вам відомо з попередніх наших листів — при Кружку У. П. Т. „Рідної Школи" в Золочеві істнує окрема секція будови „Української приватної ґімназії", до якої вибрано дня 12. грудня 1923 (X. протокол з 12/XII, 1923) отцих Вп.: мец. др. Теодор Ванько (як голова), редактор Іван Калинович (як секретар), проф. Михайло Бараник, дир. Ілля Антоняк (управитель „Народньої Торговлі"), і Пилип Лисецький (упр. укр. нар. школи в Золочеві).

Отцей Комітет відбув кілька засідань в справі випрацьовання плянів для приміщення ґімназії, евент. закупна дому (якого фотографію посилаємо по раз другий), **розписано конкуренцію** поміж місцевими громадянами Золочева, які мають дати **певну скількість робучих днів для „Рідної Школи"**, самі або потягову силу (кіньми). Переведено **свідчення в натурі** (жертви у будівельному матеріялі: дерево, цегла, глина, пісок і т. п.). **Зорганізовано працю** робітників ремісників та інтелігенції (оден день праці на „Рідну Школу"), **переведено орґанізацію продукції** (через віддання господиням насіння льну і конопель до управи, виготовлення пряжі — включно до ткання матерії т. з. „грядки Рідної Школи") з чого прихід йшов би на будову дому „Рідної Школи". Порішено звернутися до Шановних Земляків в Америці, з відозвою, щоб Вони [illegible] уділюючи позичку на закупно дому Кальмуса (засід. з 27/V 1924. 21-е).

Вище згадана **камениця 2. поверхова** (недокінчена), має 27 кімнат, які можна переробити на шкільні кляси й научні **кабінети** для української гімназії — знаходиться коло давньої церкви св. Миколая (над ставом). Франт виходить одною стороною до вул. Сокольні, другий бік до Валів (парку), має гарне подвіря придатне для забави і гімнастики. **Ціна дому $3.500** (три тисячі пятьсот долярів), які треба заплатити в цілости при підписанні контракту купна камениці. Докінчення дому коштувало-б друге стільки, значить $3.500, отже за **ціну $7.000** могла-б мати ґімназія дуже гарний будинок, в центрі міста в Золочеві.

На цю ціль має Комітет **всього $200**, які Ви надіслали дня 6. мая 1924 (з надісланих **$300**) і деклярованих грошевих жертв від золочівських громадян на $100; робучих 200 днів, 78 потягових сил (кіньми), кілька фір матеріялів, піску 200 фір, вапна, глини, [illegible] і т. п. Це наша актива!

Супроти цього-річного невроджаю, фінансової скрути нашого населення [illegible] мусить удержувати вже істнуючі наші приватні школи (українську ґімназію, укр. народну школу ім. М. Шашкевича в Золочеві і прив. укр. „Рідної Школи": в Білому Каміню, Гавареччині, Розважи, Зазулях і Сассові) потребуємо місячно квоту 7,000,000,000.000 (около $1.000), наслідком чого неможемо цього року надіятися від наших громадян більших жертв на будову ґімназії, бо в противному разі доведено-б до того, що будинок ґімназії повставби, за те істнуючі школи перестали-б жити!..

А до цього ми ніяким чином не сміємо довести!.. Супроти постійного пересліduвания польською владою „Рідної Школи", супроти походу всього польського громадянства на наше приватне шкільництво — ми мусимо його боронити й витрівати! Правда, видатки понад наші сили і коли Ви, Вельмишановні Земляки — не прийдете нам з матеріяльною помічю (окрім посилок на закупно будинку ґімназії) то істнування наших шкіл поставимо під знак запитання...

Одначе вертаємо до справи закупна дому для нашої ґімназії, яка стоїть під теперішну пору так:

1. Коли будемо мали готівкою $2.000 (і надію на $1.000, що дістанемо їх на протязі ½ року) приступаємо до підписання контракту купна дому, якого фотографію ми Вам післали.

2. Маючи здекляровані робучі дні, потягову силу і частинно матеріял будівельний, приступаємо з весною 1925 року до викінчення закупленого дому на стільки кімнат, на скільки нам стане фондів і матеріялу, поступаючи в цей спосіб до кінця. (Думаємо місцевими фондами докінчити будову дому).

3. Рівночасно з цим листом посилаємо відозву до американських часописів з нашими власноручними підписами, з проханнем, щоб Ви, Вельмишановні Земляки передали їх до Редакції „Свободи", „Народньої Волі" і до тих часописів, до яких самі взнаєте за потрібне.

4. Понадто пересилаємо рахункове зіставлення всіх доси надісланих Вами долярів на золочівську „Рідну Школу", які записано в книгах „Рідної Школи", прохаючи Вас провірити Ваші посилки і про це нас повідомити.

5. В залученню посилаємо повновласть Вашому Комітетові „Рідної Школи" Золочівщини в Ню Йорку, в якій уповажняємо Вельмишановних Земляків до збирання датків на „Рідну Школу" Золочівщини і виказуємо Вам за Вашу дотеперішню повну труду і безінтересовности працю — нашу найглибшу подяку і повне вотум довіря.

6. На разі прохаємо Вас Високоповажані Панове, будь ласка по одержанню нашого письма вислати на руки секретаря Івана Калиновича редактора в Золочеві, скільки тільки маєте грошей призначуючи окремо: на будову ґімназії, а окремо на піддержку шкіл, удержуваних нашим Кружком У. П. Т., щоб ми могли приступити хоч до підписання умови з власником названого дому. Найкраще булоб вислати їх на цей раз телеграфічною дорогою, via Bank, до виплати в долярах.

7. На засіданню Кружка У. П. Т. порішено звернутися до Вас Вельмишановні Земляки з проханням, щоб Ви надіслали нам свою фотографію Комітету Помоги „Рідній Школі" Золочівщини, в Ню Йорку, яку ми хотіли-б помістити в галицьких календарях на слідуючий рік, як також помістити в канцелярії, ґімназії і по народніх школах „Рідної Школи" Золочівщини.

8. Рівночасно доводимо до Вашого відома, що на тому засіданні порішено помістити дві таблиці в майбутньому будинку укр. ґімназії, на яких золотими буквами увіковічняться імена тих Вельмишановних Земляків, які зложать по $50 на будову цього будинку а дрібними, хто причиниться $25. Також заложено „Памяткову книгу Добродіїв „Рідної Школи", які зложать на цю ціль $10. Книга оправлена в шкіру буде з друкованими назвисками жертводавців.

Тому прохаємо Хвальний Комітет „Рідної Школи" Золочівщини в Ню Йорку — подати нам назвиска, фотографію і суму, яку хто доси зложив з наших, Поважаних Земляків, щоб відповідно до нашої ухвали, записати назвиска цих Шан. Жертводавців на вічну память нащадкам.

Так представляються дотеперішні наші забіги о здобуття будинку для української ґімназії в Золочеві, а реальним доказом буде закупно камениці Кальмуса за ціну $3.500.

Повторяємо ще раз $8.500 треба тільки на саме закупно мурів (в такому стані, як вони на фотоґрафії), а других стільки на докінчення будови!

Ми свідомі того, що у Вас Вельмишановні Земляки немає стільки грошей, що у Вас не родяться доляри, але їх треба здобувати в тяжкій боротьбі і праці, якої не для всіх наших людей стає, наслідком безробіття в Америці, але ми віримо в те, що хто вміє здобути собі працю в країні бізнесів, хто заховав чутке серце на соціяльно-національному неволю і розуміє вагу „Рідної Школи" для будуччини українського народу (в чиїх руках школа, в того руках будучність), той знайде доляр на „Рідну Школу" або позичить його на здвигнення власної школи.

На нашу думку найкраще перевести оподаткования всіх наших Земляків Золочівщини, які віддали-б 1% brutto від свого заробітку на „Рідну Школу"; завести безпроцентові позички, жертви Добродіїв (по 10, 25 і 50 дол.), [illegible] змагання увінчаються успіхом. ....

Ми сильно віримо у Ваші високопатріотичні національні почування і політичне розуміння ваги і завдань „Рідної Школи" — длятого кінчимо це письмо окликом:

Два рази дає той, хто скоро дає!

Золочів, 10. серпня, 1924.

ЗА СТАРШИНУ КОМІТЕТУ „РІДНОЇ ШКОЛИ" В ЗОЛОЧЕВІ:

о. Др. Юрик, голова
Іван Калинович, секр.

ПОВІДОМЛЕННЯ.

Комітет Рідної Школи Золочівщини повідомляє отсим всіх громадян в Америці, походячих з золочівського повіту, і всіх других інтерсованих в справі наших шкіл в Старім Краю, що ми забираємося як найскорше до зреалізовання висшезгаданого пляну і в тій цили уряджуємо дня 25. с. м. в Народнім Домі, 217-19 Іст 6. ул. в Ню Йорку загальні збори нашого комітету, на який запрошуємо всіх наших громадян.

Ню Йорк, 19. жовтня, 1924.

Н. Симбай, предс.; **Д. Лемко**, секр.
Ю. Смітова, касієр.
37 W. 92nd St., New York, N. Y.

БОРОТЬБА З КОМУНІСТАМИ.

Канадійський Укр. Голос містить отсю цікаву допись з Ошави, Онт.:

Задумали наші комуністи перевести дискусію з націоналістами в Ошаві, Онт.

Передівсім удались до Т-ва Просвіти ім. М. Грушевського з листовним повідомленням про свій плян, на що товариство охотно згодилось і вислало відповідь, що згідні. Отже почались наради обох сторін, які точки поставити на програмі. Товариші комуністи мали на ціли поставити на програму свої точки і дуже сего домагались, але по довшій нараді поставлено на програму слідуючих три точки: 1) Що нас Українців ділить? 2) Національне питання. 3) Як освободитись? Національно, чи інтернаціонально?

Дискусію назначено на день 10. серпня 1924 в домі Тов. Просвіти ім. М. Грушевського, 611 Алберт ул.

Вже перед другою годиною по полудни саля була набита цікавими слухачами по береги. Три хвилі перед другою годиною серед народа настає гробова тишина... О год. другій виступає на плятформу голова Тов. Просвіти, Стах Мажевський, і в короткій промові дякує зібраним за ласкаву участь та взиває присутних до вибору предсідника до перепровадження дискусії. На предсідника поставлено двох кандидатів: Василя Череватого з одної а К. Коханого з другої сторони.

Більшістю голосів зістав вибраний В. Череватий, котрий заняв місце, подякувавши присутним за довіря, почім покликав на секретарів: Василя Андрущака (з нац. стор.) і І. Краса (з інтер.). Рівночасно вибрано двох контрольорів, а то Д. Вовка (нац.) і Пелешка (з інт. сторони).

Відтак предсідник отворив дискусію, покликаючи бесідників з одної і другої сторони на переміну. Большевики зачали своє: кричать, заводять, що нас ділить інтеліґенція та провідники і що українська інтеліґенція та провідники всі злодії, зрадники та запроданці народа. Однак про своїх драбів та лотрів нічого і не споминають.

З нашого нац. боку котрі забирали слово, то старались в спокійнім тоні доказувати фактами правду, а накидів вистерігалися. Аж дійшли до того, що по укінченню всіх бесід кождому поставлено питання, на котрі мусів відповісти кождий. Отже на поставлені нам питання ми мали чим відповісти і ствердити фактично, бо майже цілий світ знає про нашу укр. національну роботу. Але коли подано питання товаришам комуністам, то вони почали крутити то в оден то в другий бік, як той, котрому не стане дороги. Одному з них, котрий називав укр. інтеліґенцію злодіями, поставлено питання, хто властиво, де і які гроші вкрав. Наш сарака товариш не знав що відповісти і замісць відповіди, став крутитись на всі сторони, як голий серед граду. Так кождого з них притиснено до кута питаннями і всі пішли слідом свого попередника, бо відповіди не було жадної.

Побачили комуністи, що не в силі видертись і оборонитись від поставлених їм питань відкликали докінчення дискусії на слідуючу неділю. Добре! Згода! кажемо. Най буде по вашому. Однак ми кожду нашу роботу закінчуємо відспіванням нашого українського гимну! На се послідне слово всіх наших комуністів як би огнем посипав, бо розбіглись на всі сторони, хто куда міг, тілько аби не бути на той час, як буде співатися український гимн.

Через цілий тиждень комуністи не опустили одного вечера, все мали проби і учились неначе деклямацій, що мають говорити слідуючої неділі. І думаете, що навчились чого путнього? Та де там! Хіба одно нове можна було зауважити, що як зійшлися на докінчення дискусії, то перше не подобався їм предсідник! Кажуть що за ними не обстає, і ставлять внесення на зміну предсідника. Однак наших Українців ніхто не всилі перемочи і стало на тім, що предсідник п. В. Череватий остав на місци до перепровадження дальшої дискусії. От знова товариші комуністи починають свою плутанину і брехню. Ану чи вгадаете шановні читачі, кого вибрали на зрадника з нашої інтеліґенції? Др. Трильовського! Тай то не аби який будь дурень се говорив, але найсвідомійший між комуністами (Ґелич) почав кидати на Трильовського болотом! Та воно на тім не остало, бо тут зараз виступив з нашої сторони громадянин С. Мажевський і заперечив тую брехню. Рівночасно на всі брудні накиди відповів як слід. Представив справоздання грошеві, де і нащо пішли зібрані гроші. Одним словом всю їхню бесіду опрокинув, як неважну і неправдиву, а тоді почав їм представляти їх блуди. Між иншим сказав таке: „Товариші! коли хочете знати, хто вас ділить, що нас, тому що ми націоналісти не поділені і наша інтеліґенція не ділить нас, а орґанізує в одну українську громаду. А вас ділить не ваша інтеліґенція, бо у вас її нема. Вас ділять жидівські і московські платні аґенти. Вони вас відділили від нас і ведуть вас у пропасть, названу Раєм Комуністичним. Ви їм повірили тай ідете навмання, не знаючи дороги. Ви кричите, що наша інтеліґенція закрала гроші. Ми вам дали доказ справозданням, де пішли гроші. Чому ви не викажетеся зі своїми справозданнями де поділись ваших 78 тисяч долярів, котрі ви дали, раз 2 тисячі, другий раз 14 тисяч, а третий раз 62 тисячі. Чому не шукаєте де вони ділись? Питаєм вас, чому не відповідаєте? Чого мовчите? Дальше питаєм вас: Скажіть нам, котрі з наших провідників закрали гроші? Кажіть хто? Нема нікого..." Оден з товаришів відзиваєсь: „Я не є головним бесідником, тай питань мені не давайте". „А-а! Так! Як не знаєте відповісти, то нащо говорите? Ви, товариші комуністи, думали, що своїми підлими хитрощами вдасться вам нас, укр. націоналістів залапати в лапку? Се вам не вдалось і ви самі в ню попали! Ви кажете, що ви наші брати? Кажете, що ви Українці? Аі! не брати ви наші і не Українці. **Ви яничари!** Ви наймити жидівські! Ви зрадники! і вороги українського народа! Ідіть геть! Не признавайтесь до нас! Не називайте себе Українцями!! Називайтесь Жидами або Москалями, бо ви не варт носити українського імени і кликати себе Українцями. Ви зрадники! Ви помагаєте ворогови нищити нашу націю, нашу любу Україну! Ми не хочем з вами, як ворогами більше говорити, бо з ворогом тільки одна збруя говорить."

Тут звернувся гром. С. Мажевський до присутних і сказав:

Тепер браття Українці крикнім разом: Проч з ворогом! А самі заспіваймо свій рідний гимн „Ще не вмерла". Тоді всі повставали зі своїх місць і почали співати. А комуністи щезли як під землю. Тоді сказав бесідник до присутних: От, маємо збрую! Гимн „Ще не вмерла" побиває всіх вошевиків та комуністів, бо як його почують, то стрімголов утікають. Що се значить? Значить, що ми Українці — сильні і чесно поступаємо і ворожа сила ніяк нас не поборе. Хай живе Україна і весь український нарід! А тепер Українці всіх сторін! Хто лише не може собі дати ради з комуністами, то відсилайте їх сейчас до нас. А ми їх обрихтуєм і назад вам відішлем.

Українець.

ДІТОЧІ ТЕАТРАЛЬНІ ШТУКИ.

	цнт.
Бунт ляльок, комедійка в 3-ох діях (18 осіб)	10
В чужім пірю, картина в 3-ох діях (10 осіб)	10
Дарунки русалок, фантазія в 2-ох діях (16 осіб)	10
Добрі діти, з життя амер. школярів в 3-ох діях (8 осіб)	15
Іменини Влодка, комедійка на 3 дії (8 осіб)	10
Коник стрибунець, сценічна гра в 1-ій дії (5 осіб)	10
Лісова казка, сценка на 1 дію (10 осіб)	10
Печери, сценка на 1 дію (8 осіб)	10
Соняшник, в 3-ох діях (9 осіб)	15
Сироти, в 1-ій дії (10 осіб)	10

Замовлення слати до:

„SVOBODA", 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

Допись.

ТРЕНТОН, Н. Дж.

Відозва до членів відділу 116.

Отсим взиваю усіх членів, які належать до Тов. Вільні Козаки від. 116 У.Н.С., щоби кождий явився на найблищім місячнім мітінґу, бо маємо дуже важні справи до залагодження. Неявившийся член буде караний або суспендований після статута. Добро нашого відділу вимагає, щоби на мітінґу не бракувало ні одного члена ні членкині. На мітінґу будемо приймати членів без вступного. Тож користайте Трентонці з доброї нагоди. Хто з вас хоче приступити ще перед мітінґом в тім місяци, проситься най зголоситься до секретаря Павла Стадника, 846 Ламбертон Ст. Хто належить до нас той має на собі ясний знак доброго патріота і щирого Українця. До роботи всі члени, Тов. Вільні Козаки! Постараймося кождий припровадити одного нового члена на мітінґ. Родичі припровадьте свої діти. Це будуччина нашої славної орґанізації. Кождий мусить зрозуміти, що це твердиня, яка дає ґваранцію за кождого члена, як також дає инші користи на случай каліцтва і недуги і бідности. Хто приступить в тім місяці дістане дарунок від товариства і премію від Головного Уряду.

Користайте з нагоди!

Павло Стадник, секр. в. 116.

ЖАРТИ

В селі було дуже велике болото. Тому пан отець сів на коня і їхав верхом в духовній потребі. По дорозі стрічає його стрічає його війт і кепкуючи каже: Гой, єгомось їдуть конем, а Христос їхав ослом. — На те єгомосць відповів спокійно: Щож зробити мушу їхати конем, бо осли стали тепер війтами.

При тестаменті, каже хорий. Моїй жінці записую 1.000 золотих.

— Нотар: А вразі, як би ваша жінка віддалася вдруге, то що рішаєте?

— Хорий: Тоді записую ще 2.000 золотих, як винадгороду цему, що відважиться з нею оженитися...

— Микито, а вже твому татови лекше?

— Ая! лекше. Перше плював на землю а тепер на бороду.

Іван: А на що ви, Миколо, продали свою хату?

— Микола: На те, як якийсь казав, шоб той гунцвот припадку не називав мене „халупником".

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".